

Novo šolsko leto je tu, kaj pa učbeniki?

Iz leta v leto se učenci, starši in učitelji bolj ali manj razburjajo zaradi nepravočasno izdanih ali prehitro razprodanih učbenikov. Kako je s to stvarjo letos, smo polzkusili zvedeti pri Majdi Zavašnik, načelnici oddelka za učbenike na Zavodu za šolstvo.

Naj se najprej ustavimo pri učbenikih za osnovno šolo in sicer pri tistih, ki jih v tem trenutku ni mogoče dobiti.

Za razredno stopnjo v tem trenutku še ni mogoče dobiti Našega jezika III, čigar založnik je Mladinska knjiga in prav tu se je tudi zataknilo, saj je bil založbi rokopis dovolj zgodaj oddan. Prav tako sta še v tisku učbenik anorganske kemije in delovni zvezek. V knjigarnah tudi ni še na voljo Angleške vadnice in delovnega zvezka za 8. razred OŠ. V tisku je Pripravljanje hrane, učbenik za gospodinjstvo, ki ga je založil Zavod za napredek gospodinjstva, namenjen pa je učencem s prilagojenim učnim programom. Za otroke naših zdomcev pa je v tisku pri Mladinski knjigi Moja domovina SFRJ III; to je knjiga iz serije učbenikov, ki ne pokrivajo točno določenega razreda, temveč so bolj namenjeni nekemu starostnemu obdobju. Vsebinsko so ti učbeniki zelo raznoliki, saj pokrivajo predmete od zgodovine, geografije do umetnostne vzgoje, veliko je aktualnih tem, precej pa tudi popolnoma literarnih. Tudi z likovno-grafične plati je učbenik zelo privlačen.

Najbolj kritičen je drugi letnik

Majda Zavašnik je povedala, da v tem trenutku ni pričakovati kakšnih večjih posegov, saj so le-ti tesno povezani ne samo s strokovnimi, temveč tudi z denarno-kadrovskimi problemi. Obeta se le prenova učbenikov za matematiko od 5. do 8. razreda. Nov učbenik ne bo več kombinacija učbenika in delovnega zvezka. Spremembo narekujejo že cena in pomanjkanje papirja, saj vemo, da tak učbenik ne more iz rok v roke, je torej za enkratno uporabo.

V okviru projekta MOM (moderne matematike) pa obstaja predlog za spremembo učbenikov za matematiko tudi za razrede od 1-4.

Bolj problematično področje je v

tem trenutku prav gotovo usmerjeno izobraževanje. Prav za UI je bilo letos pripravljenih skupno kar 105 učbenikov: 90 novih izdaj in 15 prenovljenih učbenikov. Od tega jih je že izšlo 24, 34 jih je v tisku, 47 pa v pripravi. V teh številkah so všteti tudi delovni zvezki oziroma vaje pri strokovno-teoretičnih predmetih, ki bodo izšle v posebni ediciji.

Če se ustavimo pri 1. letniku UI in sicer pri SVIO – skupno vzgojnoizobražbeni osnovi – opazimo, da gre v glavnem za lanske ponatise; nov je le priročnik za glasbeno vzgojo ter Družboslovje za I. in II. letnike skrajšanih programov.

Popolnoma drugačna pa je slika za II. letnike usmerjenega izobraževanja, na katere se pravzaprav zgornje številke tudi nanašajo. Če se spet zadržimo le pri skupni vzgojnoizobražbeni osnovi, vidimo, da je v tisku še Književnost, pa Temelji marksizma; zelo problematičen je Slovenski jezik, ker rokopisa še ni in bo zamuda prav gotovo velika. V tisku je še Angleščina, 1. zvezek Nemščine, v tisku je 5 zvezkov Biologije; 3 zvezki Kemije so v tisku, 1 zvezek pa še v recenziji; za Geografijo je 1. zvezek v tisku, drugi pa še v pripravi.

Obsežne spremembe

Torej je bil del učbenikov za UI le na voljo za začetek šolskega leta 1982/83, del učbenikov, zlasti za strokovno-teoretične predmete, pa bo izšel z zamudo.

Poudariti je treba, da so nekateri učbeniki za UI povsem novi, drugi so napisani na podlagi prejšnjih učbenikov z ustreznimi dopolnitvami in priredbami v skladu z novimi učnimi načrti. Več učbenikov bo izšlo v zvezkih. Razlog za tako ureditev je pri nekaterih učbenikih povsem tehnične narave, ker spričo kratkega časa ni bilo možno pripraviti pravočasno za tisk celotnega rokopisa, npr. učbeniki za matematiko, angleški jezik, temelje

Knjižne police v trgovinah so sicer polne, vendar pa manjka veliko od tistega, kar potrebujejo šolarji, zlasti tisti, ki se usmerjeno izobražujejo

marksizma za predmet samoupravljanje s temelji marksizma. Pri ponatisu pa bodo zvezki združeni. Pri predmetih, kot so kemija, biologija, geografija in nemški jezik pa so zvezki tematske celote in jih bodo uporabljali tudi v tretjem in četrtem letniku v raznih usmeritvah. Taki učbeniki so iz pedagoških, strokovnih in tudi ekonomskih razlogov upravičeni, njihova priprava pa je zelo zahtevna, ker morajo kljub posameznim delom sestavljati vsebinsko in didaktično celoto.

Tudi novi učbeniki – poskusni

V različnih fazah priprav na učbenike se srečujemo z najraznovrstnejšimi težavami, omenila pa bi morda le tiste, je dejala Majda Zavašnikova, ki so bolj neposredno povezani s samim izidom učbenikov in torej tudi s temi kritičnimi zamudami.

Od šestih založb, ki so zalagale učbenike za srednje izobraževanje, je samo Državna založba Slovenije usposobljena za izdajo učbenikov v razmerah, v kakršnih zdaj učbeniki nastajajo. Založba je kljub kratkim rokom v mesecu in pol izpolnila ves svoj program. Druge založbe so veliko bolj toge glede iskanja tiskarn in možnosti za hiter natis.

Če pa konec tega zapisa pogledamo na vprašanje učbenikov z druge, to je strokovne perspektive, bi veljalo povedati, da vsi ti učbeniki niso nič dokončnega, so pravzaprav le poskusni učbeniki, katerih ustreznost bomo lahko sodili le na podlagi rezultatov, ti pa se bodo pokazali šele čez nekaj let.

V. L.

Prenovljen Varteks konec leta

Še pred novim letom naj bi Varteks na Čopovi odprl vrata potrošnikom v popolnoma prenovljeno prodajalno, v kateri naj bi v prihodnje izbirali tudi med bolj kakovostnimi modeli te znane tovarne konfekcije. Arhitekt Milan Pogačnik, ki je zmagal na natečaju za ureditev stavbe na Čopovi 7 in 9 (gre za eno hišo, ki ima dve hišni številki), je naredil kompletne načrte za vso stavbo in fasado ter ureditev dvoriščne strani te hiše na Knaflijevem prehodu. Prenovo si je zamislil kot poslopje z oboki, portalom, skozi katerega bo vodila pot v trgovino, in takim interierjem, ki po njegovih besedah ne bo muha enodnevnica. Tako naj bi do konca leta delavci Slovenija ceste Tehnika preuredili lokal Varteksa (prenova bo veljala 9 milijonov dinarjev), prihodnje leto pride na vrsto prenova Name ter ureditev fasade. Komunalna skupnost občine Center je v tem srednjeročnem planu zapisala tudi ureditev dvoriščne površine pred hišo v Knaflijevem prehodu, tako bo možen lep dostop iz Čopove do Knaflijevega prehoda.

Sicer pa je stavba Čopova 7 in 9 po svoji zgodovini izredno zanimiva. Je najstarejši objekt na Čopovi (poleg franciškanskega samostana), podatke o njem pa zasledimo že v času Valvazorja. Sredi 18. stoletja je bila v njej znana pivnica, ki je še bolj zaslovela kasneje v času Janeza Perlesa in njegovih dedičev. V tej stavbi je bila nekoč največja konfekcijska trgovina v Ljubljani, pred leti pa je takratni Zavod za ureditev Stare Ljubljane stavbo preuredil in pri tem izbral prav ponesrečene rešitve.

V. L.

NA OBISKU V CANKARJEVEM DOMU

Hram vrhunske glasbe

Cankarjev dom je začel v novi, septembrski sezoni s polno paro, nam je za začetek povedala naša sogovornica Marjetka Heric, organizator stikov z javnostjo. Takoj je treba poudariti, je nadaljevala, da bo odslej program obogaten, saj nam velika dvorana, ki bo zaživel s slavnostno otvoritvijo 23. septembra z nastopom Slovenske filharmonije ter predstavitvijo orgel s Šivičevim orgelskim koncertom, nudi veliko več možnosti.

Prav selitev simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije v Veliko dvorano Cankarjevega doma predstavlja prvo veliko novost letošnje sezone. Novost, ki izhaja pravzaprav iz nuje, kajti priljubljena dvorana Slovenske filharmonije je bila sicer zelo primerna za izvedbe del z manjšimi zasedbami, medtem ko je pri vseh večjih delih prihajalo do zvočne prezasičenosti, popačenosti in celo grobosti. Pa tudi premajhna je bila. Zdaj, ko so se odprle nove možnosti, je Slovenska filharmonija skupaj s Cankarjevim domom pripravila tudi dolgo časa pogrešani ciklus vrhunskih solističnih koncertov z uveljavljenimi tujimi in domačimi umetniki, ki bodo letos nastopili z našim orkestrom.

Trem simfoničnim abonmajem, ki letos kot rdečo nit združujejo dela Mozarta, Prokofjeva in impresionističnih mojstrov, se pridružuje še četrti solistični Mednarodni mojstrski ciklus. Koncerti tega abonmaja bodo ostali v dvorani Slovenske filharmonije.

Velika dvorana Cankarjevega doma pa odpira v koncertni sezoni 82/83 vrata tudi simfoničnemu orkestru RTV Ljubljana, ki ga poznamo po programu »Zelenega abon-

maja» v pretekli sezoni s koncertov v dvorani Slovenske filharmonije. V koncertnih večerih nam bodo v novi sezoni predstavili zanimiv in kvaliteten program z znanimi dirigenti in solisti. Tretja posebnost in novost v programu Cankarjevega doma pa so zborovski abonmajski koncerti, ki so predvideni v Srednji dvorani Cankarjevega doma. Zasnova abonmaja je predstavitev jugoslovanskih, slovenskih in tujih odraslih in mladinskih zborov. Koncerte bodo spremljali še posebni seminarji, ki bodo namenjeni slovenskim zborovodjem in drugim organizatorjem zborovskega petja. Programi, ki jih bodo zbori predstavljali v abonmaju, bodo zasnovani tako, da bo vsaj tretjina programa iz svetovne zborovske literature – po možnosti od romantike do danes. Ostali dve tretjini koncerta naj bi bili izpolnjeni s programom umetne in narodne pesmi.

Še ena velika zanimivost v programu Cankarjevega doma so otroške matineeje, ki bodo vsako soboto ob 10. uri. Namenjene so otrokom od četrtega leta dalje. Mala dvorana Cankarjevega doma je tako rekoč spajena s pasajo Maksimarketa in kot trdijo v Cankarjevem domu, ima vsaka mamica možnost, da med sobotnim dopoldanskim nakupovanjem razvedri in zaposli svojega otroka, ko ga odda v garderobi Cankarjevega doma, kjer bodo zanj poskrbele prijazne hostese.

Poudariti je še treba, da otroške matineeje dajejo možnost tudi vzgojnovarstvenim ustanovam, da z obiskom dopoldanskih predstav dopolnijo sobotni vzgojni program.

V. L.

Nekaj najzanimivejših prireditev v mesecu SEPTEMBRU.

Četrtek, 23. sept.: OTVORITVENI KONCERT nove koncertne sezone v Veliki dvorani – Slovenska filharmonija – predstavitev orgel.

Od 22. do 27. sept. posredovanje najzanimivejših del beograjskega gledališkega festivala BITEF.

29. sept.: SLOVENSKI KVINTET TROBIL.

28., 30. sept.: George Gershwin: PORGY in BESS – gostuje Opera SNG Maribor.

Vsako soboto ob 10. uri pa ne pozabimo na otroške matineeje!

V mesecu OKTOBRU se nam obetajo poleg nekaj nastopov Slovenske filharmonije še naslednje večje zanimivosti:

Nedelja, 3. okt.: KONCERT OPERE »BOLŠOJ TEATRA« – gostovanje velikega gledališča iz Moskve.

Torek, 5. okt.: SLOVENSKI OKTET – koncert v počastitev 30-letnice delovanja Slovenskega okteta.

Sreda, 6. okt. in petek, 8. okt.: Ivo Brešan: PREDSTAVA HAMLETA v vasi Spodnja Mrduša. Premiera. Gostuje SNG Drama, Maribor.

Torek, 19. okt.: HANS HASELBÖCH – ORGELSKI KONCERT ZNANEGA DUNAJSKEGA ORGANISTA.

Nedelja, 24. okt.: KOMORNI ORKESTER BOLŠOJ TEATRA IZ MOSKVE – Dirigent Jurij Simonov, solist Timotej Dockshizen, trobenta.

Od 18. do 22. okt.: DNEVI MLADEGA NEMŠKEGA FILMA.

Petek, 29. okt.: »BORŠNIKOVO SREČANJE« – Marin Držić: DUNDO MAROJE – Gostuje Hrvatsko narodno kazalište, Zagreb. Predstava je prejela prvo nagrado na Sterijinem pozorju.